

Чан Чжін Сон

УЛЮБЛЕНИЙ КЕРІВНИК

Від довіреної особи до ворога держави

Моя втеча з Північної Кореї

DEAR LEADER

FROM TRUSTED INSIDER
TO ENEMY OF THE STATE,
MY ESCAPE FROM NORTH KOREA

JANG JIN-SUNG

RIDER

LONDON · SYDNEY · AUCKLAND · JOHANNESBURG

Чан Чжін Сон

УЛЮБЛЕНИЙ КЕРІВНИК

Від довіреної особи
до ворога держави

Моя втеча з Північної Кореї

З англійської переклала Олена Балера

Київ
BOOKSHELF
2021

УДК 304.9(519.3)
С62

Чан Чжін Сон

С62 Улюблений керівник: від довіреної особи до ворога держави. Моя втеча з Північної Кореї / Чан Чжін Сон; пер. з англ. О. Балери — Київ: Форс Україна, 2021. — 384 с.

ISBN 978-966-993-714-8

Від обласканого увагою та державними нагородами поета — до утікача у вільний світ: захоплива історія життя придворного поета Кім Чен Іра.

Здобувши звання лауреата державних премій, Чан Чжін Сон міг розраховувати на безбідне життя члена привілейованого класу Північної Кореї. Завдяки продовольчому забезпеченню через спецрозподільник (навіть коли населення потерпало від голоду), пропуску на вільне пересування країною, доступу до суворо цензурованої інформації та персональним аудієнціям у самого Кім Чен Іра, його життя в Пхеньяні здавалося легким та безтурботним. Але це заможне існування опиняється під загрозою. Коли друг Чан Чжін Сона губить примірник забороненого іноземного журналу, виданого поетові для службового користування, герою не лишається іншого вибору, як зважитися на втечу заради порятунку власного життя. Ніколи раніше з вуст високопоставленого представника північнокорейської еліти не лунала викривальна правда про устрій та пропагандистську машину цієї тоталітарної держави.

Дивовижні викриття та неймовірні подробиці на сторінках «Улюбленого керівника» дають читачеві справжнє уявлення про жахіття повсякденного життя у Північній Кореї.

УДК 304.9(519.3)

Jang Jin-sung has asserted his right to be identified as the author of this Work in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Громадсько-політичне видання

ISBN 978-966-993-714-8

Copyright © 2014 by Jang Jin-Sung
First published in 2014 by Rider
an imprint of Ebury Publishing.
Ebury Publishing is a part of the Penguin
Random House group of companies.

© Балера О., переклад, 2021

© ТОВ «Форс Україна», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2021

ВІДГУКИ ПРО КНИГУ «УЛЮБЛЕНИЙ КЕРІВНИК»

«Це надзвичайно важлива книга як історичний документ, що заслуговує найширшої читацької аудиторії. Як історія виживання — це книга, що миттєво стане класикою».

The Times

«Рідкісна картина життя і смерті в Північній Кореї... Цього року слідча комісія ООН встановила, що режим Кіма здійснив злочини проти людства [і] рекомендувала передати цю справу на розгляд до Міжнародного кримінального суду або до трибуналу ООН. Одного дня така подія відбудеться, і ця книга стане частиною обвинувального висновку».

Sunday Times

«Важливий внесок у розуміння нації, яку, здається, неможливо зрозуміти... Якщо відновляться переговори щодо ядерної програми Пхеньяна за участю шести держав, книга Чан Чжін Сона має бути в портфелі кожного делегата».

Джонатан Фенбі, Observer

«Як один із найвидатніших північнокорейців у еміграції, Чан Чжін Сон посідає дуже зручну позицію для інтерпретації ситуації в Північній Кореї... Його мемуари змінюють наш погляд на країну... він пропонує радикально інші пояснення особливостей управління Північною Кореєю та історичної послідовності подій, завдяки яким сформувалася саме така влада... Мемуари, що поєднують погляд придворного поета і пропагандиста, досвід співробітника контррозвідки та структурний аналіз історика з чуйністю і людяністю по-справжньому обдарованого письменника... є вкрай необ-

хідною книгою для тих, хто прагне виробити розумний план дій [для країни]».

Ремко Брейкер, професор корейських студій Лейденського університету.

«Улюблений керівник» — це унікальна і змістовна історія, рідкісна не лише тому, що відтворює картину внутрішньої діяльності еліти Пхеньяна, а й тому, що справжній письменник — майже незнаний у Північній Кореї — був там, аби побачити і викласти її».

Адам Джонсон, автор роману «Син очільника сиріт»

«Захопливо... Книга сповнена інформації, яка стане новою навіть для найретельнішого дослідника цієї проблеми».

Wall Street Journal

«Болісно... Рідкісний погляд колишнього високопосадовця Чан Чжін Сона на північнокорейську систему є особливо відвертим. Його майже нереально драматична історія — серед найбільш правдивих розповідей про жахіття Північної Кореї».

Publishers Weekly

«Розповідь вражає своєю силою... Той, хто перейшов із вузького кола наближених до Кім Чен Іра, викриває страхітливі, мерзенні операції поліційної держави в Північній Кореї, описує карколомну втечу, й цим завершує дуже своєчасну, добре обґрунтовану спробу аналізу цинічної, кримінальної стратегії влади в Північній Кореї».

Kirkus Reviews

ЗМІСТ |

Пролог. Травень 1999 року..... 11

ЧАСТИНА 1. ДИКТАТОР

<i>Розділ 1</i>	ПСИХОЛОГІЧНА ВІЙНА.....	31
<i>Розділ 2</i>	ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ.....	56
<i>Розділ 3</i>	ЯК ЗМІНИЛОСЯ МОЄ РІДНЕ МІСТО	75
<i>Розділ 4</i>	ЗЛОЧИН ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖЖЯ	96
<i>Розділ 5</i>	ОСТАННІЙ ГРІХ.....	111
<i>Розділ 6</i>	ПІД ПРИЦЛОМ ГВИНТІВКИ	123

ЧАСТИНА 2. УТІКАЧ

<i>Розділ 1</i>	ЯНЬБЯНЬ ВІДКРИТИЙ ДЛЯ СВІТУ, СВІТ — ДЛЯ ЯНЬБЯНЯ!	135
<i>Розділ 2</i>	ЗВИНУВАЧЕНИЙ У ВБИВСТВІ.....	147
<i>Розділ 3</i>	ЛІТОПИС РОДИНИ КІМІВ	167
<i>Розділ 4</i>	КРИМІНАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ	187
<i>Розділ 5</i>	ПІВНІЧНО-КОРЕЙСЬКІ ЖІНКИ ПРОДАЮТЬСЯ ЯК «СВИНІ»	209
<i>Розділ 6</i>	У СКРУТІ	228
<i>Розділ 7</i>	ПРОЩАВАЙ, ЯНГ МІНЕ!	241

ЧАСТИНА 3. СВОБОДА

<i>Розділ 1</i>	Від Янцзи до Шеньяна.....	257
<i>Розділ 2</i>	Доленосна зустріч із Ван Чо Рін	278
<i>Розділ 3</i>	Учитель гри на піаніно	294
<i>Розділ 4</i>	СТРАТЕГІЯ КІМ ЧЕН ІРА.....	308
<i>Розділ 5</i>	ЗНАЙОМСТВО З НАРЕЧЕНИМ ЧО РІН.....	325
<i>Розділ 6</i>	ЗГУБНИЙ РЕЖИМ	341
<i>Розділ 7</i>	НЕХАЙ ЖИВЕ СВОБОДА!	353
<i>Епілог .....</i>		<i>370</i>
<i>Післямова. Майбутнє Північної Кореї.....</i>		<i>377</i>
<i>Словник.....</i>		<i>381</i>
<i>Про автора .....</i>		<i>383</i>

1. Гостьові будинки ВЄФ (Відділу єдиного фронту)
2. Центральний комітет з радіомовлення
3. Поселення Еундок
4. Пхеньянська школа мистецтв
5. Штаб-квартира ВОК (Відділу організації і керівництва)
6. Управління 101
7. Станція «Пхеньян»

ПРОЛОГ

Травень 1999 року

Щойно, як після півночі я вклався до ліжка, за-
дзвонив телефон. Я вирішив не відповідати до
п'ятого дзвінка, сподівався, що він умовкне. Коли ж
телефон задзвонив ушосте, я уявив розбуджених,
роздратованих батьків і взяв слухавку. Готувався
дати добрячого прочухана тому, хто телефонує.

— Слухаю! — У мовчазному будинку мій голос про-
звучав ще настирливіше за телефонний дзвінок.

— Це перший секретар партії.

Від цих слів я мимоволі здригнувся і вдарився голо-
вою об спинку ліжка.

— Мені доручено передати вам «надзвичайне спові-
щення». Ви мусите доповісти про свою роботу. Надяг-
ніть костюм. Нікого не повідомляйте про це.

У цій країні ми звикли коритися навіть дуже див-
ним наказам, але мене все-таки непокоїло те, що
перший секретар партії наказує мені особисто. Він
є представником Центрального комітету в нашому
регіоні. За звичайних обставин я мав би отрима-
ти вказівки від секретаря партії 19-го сектора або
5-ї групи, відповідно до мого становища в партійній
ієрархії. До того ж, він вжив вислів «надзвичайне спо-
віщення».

Зазвичай цей вислів застосовується для мобілізації
військ. Коли Сполучені Штати і Південна Корея про-
водять спільні військові навчання на Корейському
півострові, наша країна у відповідь організовує загаль-
нонаціональні мобілізаційні навчання. Призов до уча-
сті в них називається «надзвичайним сповіщенням».

Але нам зазвичай про такі сповіщення повідомляють заздалегідь. Окремі підрозділи й секції Трудової партії Кореї завжди прагнуть отримати перевагу, тому використовують увесь свій вплив, аби обійти суперників. Співробітники, в яких достатньо зв'язків, у зазначений день залишаються на роботі, якщо випередять усіх і виявлять бажання чергувати вночі, а решта мимоволі мусять цього вечора повертатися додому.

До того ж, якби це було стандартне сповіщення для військових мобілізаційних навчань, мене б не просили надягти костюм. Ми, члени Центрального комітету партії, на відміну від рядових північних корейців, які належать до регіональних і місцевих партійних осередків, знаємо, що отримання «надзвичайного сповіщення» може означати зустріч із Кім Чен Іром, нашим Улюбленим керівником.

Коли людину викликають на зустріч із ним, вона не отримує попереднього повідомлення. Навіть переважна більшість високопосадовців не обізнані щодо оперативних деталей цих зустрічей. Запрошення зустрітися з Кімом передається через першого секретаря партії, якого викликають до кімнати Центрального комітету; при вході до неї стоять особисті охоронці Улюбленого керівника. Під їхнім пильним наглядом перший секретар партії отримує список запрошених, а потім видає особисту повістку кожному працівникові, при цьому місце зустрічі зберігається в суворій таємниці. В такій ситуації «надзвичайне сповіщення» є кодовою фразою для початку цього таємного процесу.

Але подібна фраза може мати ще й третє, більш тривожне значення. Міністерство державної безпеки застосовує її під час проведення таємних «чисток» серед високопосадовців. Працівник, який отримує надзвичайне сповіщення вночі, повинен залишити

домівку так, щоб не розбудити свою родину, перш ніж зникнути в концентраційному таборі чи бути страченим.

На щастя, я був певен, що третій сценарій мене не стосується. Насправді я не міг дочекатися виходу з дому. Лише за кілька днів до того перший секретар натякав на мою майбутню славу.

Як мені й сказали, я вбрався у свій найкращий костюм і краватку. У Пхеньяні неможливо викликати таксі після півночі, а водії всіх транспортних засобів мусять мати спеціальну ліцензію для проїзду в нічний час. Отже, в непроглядній темряві я сідаю на велосипед і вирушаю на роботу. Велосипед — один із основних видів транспорту, проте на відміну від більшості велосипедистів, я мав нову, брендову модель, спеціально для мене надіслану родичем із-за кордону.

Вуличних ліхтарів не було. Столичне місто цілком потонуло в тиші, я міг лише відчувати присутність перехожих, перш ніж їхні темні силуети з'являлися в мене перед очима. Енергопостачання постійно перебуває у режимі надзвичайного стану хоча в місті розташовано дві електростанції. Пхеньянська теплова електростанція із застарілим обладнанням побудована за радянської підтримки 1961 року, а Східно-Пхеньянська — 1989-го, проте жодна не виробляє достатньо електроенергії для забезпечення потреб кількох районів міста одночасно. А тому електроенергія, немов привид-блукач, потрапляє до жителів різних районів Пхеньяна по черзі, приблизно по чотири години на день.

Один район міста завжди яскраво освітлений. Це район Чжун-Гу в центрі Пхеньяна. Саме там розташовані офіси Центрального комітету партії, житлові квартали для найвпливовіших працівників, а також будівлі для

іноземців, як-от готель «Корьо». Моє місце роботи — 101-ше Управління Відділу єдиного фронту (ВЕФ) розташовано у самому серці освітленого центрального району. Наближаюся до офісної будівлі й помічаю, що вона освітлена яскравіше, ніж зазвичай, зокрема світлом залита територія довкола неї та охоронні пости. Коли проходив у ворота, я подумки вигукнув: «Так! Я зустрінуся з Генеральним секретарем!».

На подвір'ї вишикувалися щонайменше тридцятьоро солдатів у темно-гірчичному однострої особистої охорони Улюбленого керівника. На них характерні Х-подібні шкіряні ремені, які підтримують пістолет з кожного боку. Три бежеві фургони «Ніссан» із заштореними вікнами припарковані один за одним, кожен доволі місткий — для дюжини пасажирів. Мене особисто вітає секретар партії у справах Південної Кореї; порівняно з цим блякне авторитет першого секретаря партії, який телефонував мені раніше. Мене проводять до двозіркового генерала з кліпбордом у руках; той, здається, керує операцією. Інші солдати називають його товаришем заступником голови.

Генерал швидко оглянув мене й буркнув: «Нехай стане туди!». Я глянув у той бік, куди він вказав, і побачив, що найвищі державні посадовці у сфері відносин між Північною та Південною Кореєю вишикувалися в шеренгу: секретар партії у справах Південної Кореї Кім Йон Сун, перший заступник голови Відділу єдиного фронту Ім Тон Ок, голова політичного підрозділу Відділу єдиного фронту Че Чан Гук, заступник голови політичного підрозділу Відділу єдиного фронту Пак Йон Су, а також двоє працівників Відділу мирного об'єднання Батьківщини. Атмосфера була напружена, і я почувався ніяково поряд із шістьма високопосадовцями, виструнченими мов школярі. Я став у кінець шеренги.

— Ми зустрінемося з Генеральним секретарем? — Тільки-но я прошепотів це чоловікові, який стояв переді мною, почувся вигук:

— Не розмовляйте! Зрозуміли?

Я обурено глянув на солдата: мовчки нагадав про шанобливе ставлення до себе, та лихий блиск у його очах швидко охолодив мій запал.

Товариш заступник голови по черзі перевірів наші посвідчення та звірився зі списком. Ми мовчки всілися в середньому автомобілі відповідно до позиції кожного в списку — мовчки зайняли вказані місця. Солдат, який кричав на мене за шепіт, сів у фургон останнім. Спочатку я думав, що він поставився до мене зверхньо як до єдиного, кому лише за двадцять, але потім почув, як брутально він звертається навіть до членів Центрального комітету партії, вдвічі старших за нього.

— Не відсовуйте штори! Не залишайте своїх місць! Не розмовляйте! — гаркнув він.

Ще тривожнішим за його зухвалість видавався той факт, що мої попутники смиренно озвалися:

— Так, пане.

Навіть Кім Йон Сун та Ім Тон Ок — двоє найвпливовіших високопосадовців у країні замовкали в присутності особистих охоронців Улюбленого керівника.

Крізь відчинені двері фургона я бачив, як решта солдатів сідала до двох інших машин. Невдовзі двері зачинилися й фургон рушив. Щойно він почав свій шлях, мені скрутило шлунок, та я знав, що зустріч із Улюбленим керівником — неймовірно важлива подія.

Щільні коричневі штори затуляли вікна й відділяли нас від водія. Не маючи змоги бодай щось побачити з фургона, я відчув, що мене починає потроху заколисувати. По двогодинній подорожі в цілковитій тиші не-

абияким полегшенням стало прибуття на залізничну станцію. На годиннику близько четвертої ранку. Я вийшов із фургона, озирнувся й зрозумів, що ми на станції першого класу «Йонсун». З-поміж двадцятимільйонного населення тут мешкали тільки двоє громадян першого класу: Кім Ір Сен та Кім Чен Ір. Станції першого класу зарезервовані для ексклюзивного використання, й десятки таких станцій розкидані всією країною. Дахи замасковані зеленим, і це ускладнює їх виявлення за допомогою знімків із супутника. Внизу будівлі нібито й непомітні, лише оточені високими стінами, і їх охороняють добре озброєні вояки.

Станція «Йонсун» розташована на північній околиці Пхеньяна й зазвичай від неї менш ніж півгодини їхати від місця, з якого ми почали подорож. Я впізнав її, бо кілька разів тут проїздив. Спочатку мене здивувало, що ми їхали сюди так довго, а потім не зміг стримати посмішки: зрозумів, що водії фургонів намагалися заплутати нас і навмисне використовували об'їзний маршрут. Від фургона до потяга проходимо ще одну перевірку документів, які підтверджують особу кожного.

Спеціальний зарезервований потяг — особливий. Стіни вагона пофарбовані у трав'янисто-зелений колір, а дах — білий. За зовнішніми ознаками можна припустити, що вагон виготовлений у Китаї: над ручками дверей яскраво-червоними китайськими ієрогліфами написано «Пекін». Проте всередині я помітив логотипи Mitsubishi, за якими можна визначити справжнього виробника вагона — Японію. Сидіння замінені односпальними ліжками, перегородки між ними відсутні, мабуть, щоб охорона могла за нами стежити.

Як і на початку подорожі, нам грубо оголосили правила:

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка,
повну версію книги.